

Skadedyr i arkivet

Regelmessig kontroll av klima i arkivlokaler i tillegg til godt renhold er avgjørende i sammenheng med muggvekst og skadedyr. Insekter som sølvkre er et relativt vanlig problem, men da særlig i sammenheng med fukt, som igjen kan føre til at arkivmaterialet blir mugginfisert. Sølvkre trives best ved en luftfuktighet på over 70 % og en temperatur på mellom 25 og 30 °C. Sølvkre er helt avhengig av en luftfuktighet på over 60 % for å kunne gjennomføre livssyklusen. Det vil si at den best måten å bekjempe dem på er å fjerne fukkilden, eller eventuelt få flyttet materialet for å få materialet tørt, rengjort og omemballert.^[1]

I tillegg til sølvkre, kan også boklus og stripet borebille gjøre skade på arkivmateriale, men de er også avhengige av en ganske høy luftfuktighet. Skjeggkreet derimot, har en høyere toleranse for lavere luftfuktighet og kan derfor bli et problem selv i arkivlokaler med riktig klima.

Alt arkivmateriale som kan være utsatt for skjeggkre må fryses ned til - 25 °C, når alt materialet har nådd denne kjernetemperaturen kan man starte opptiningen. Det er svært viktig at opptiningen skjer i kontrollerte omgivelser slik at det ikke blir kondens som igjen kan føre til vann- og muggskader. Vi tilbyr i tillegg til rådgivning, å fryse mindre deponeringer med arkivmateriale til kostpris for våre eiere. Dette tilbudet gjelder i hovedsak arkiv som har stått i lokaler med skjeggkre, slik at vi sikrer at skadedyrene ikke kommer inn i arkivmagasinet.

I 2019 ble det satt ut giftåte i hele bygningsmassen hos IKA Kongsberg, og vi har fortsatt en systematisk kartlegging av skadedyr og har blitt kvitt skjeggkreene i vår bygningsmasse.

I tillegg til systematisk kontroll av limfeller og bruk av giftåte er det også noen andre viktige tiltak som IKA Kongsberg har innført for å begrense omfanget av skjeggkre:

- Ved varelevering: Alle pakker og forsendelser vi mottar pakkes ut og sjekkes i mottaket
- Ved deponeringer: Karantene og utpakking i mottaket
- Håndtering av papp og papir: Alt legges enten i plastdunker eller bæres ut daglig
- I magasin: Ikke flytteesker og paller
- Ingen gjenbruk av flytteesker

Gode rutiner på varelevering og håndtering av papp og papir, er noe som også bør bli gjennomført ute i kommunene for å hindre at skjeggkre kan leve og spre seg. Strukturen i en del papp kan gi skjeggkreene ideelle forhold for å legge egg i tillegg til å gi de tilstrekkelig næring.

Relevante lenker:

- Forskrift om skadedyrbekjempelse:
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-12-21-1406>
- Skjeggkre:
<https://www.fhi.no/nettpub/skadedyrveilederen/smadyr-andre/skjeggkre/>
<https://skjeggkre.no/>
<https://www.mycoteam.no/skadedyr/skjeggkre>

Frysing

Vi har mulighet til å fryse mindre deponeringer med arkivmateriale til kostpris for våre eiere. Dette tilbudet gjelder i hovedsak arkiv som har stått i lokaler med skjeggkre, slik at vi sikrer at skadedyrene ikke kommer inn i arkivmagasinet. I tilfelle flom eller andre typer akutte vannskader på arkivmateriale, kan vi også bistå med frysing av arkivmateriale for å forhindre muggvekst.

---

^[1] Ramsholt, Kristin (Arkivverket). Kurs i forebyggende konservering, 2012, s.17